

КЕНГЕШ

Жыйылыну повесткасы - регионну социал бөлүмюн бля экономикасын терк аякъландырынуу амаллары

Къабарты-Малкъары Башчысы Казбек Коков Инвестициялыкыйкынкылеринде Минеральные Воды шахарда бардырылган «Инвестируй в Кавказ» деген 4-чо бизнес форуму баш пленар жыйылынуа кыатышканды.

Кенгеште регионну социал сферасын бля экономика айынуу төрөлдери жаны бля Россейни Президентин Владимир Путин салган борчланы толтуруу жоллары, предпринимательлини, айынуу институтларыны, власты федерал эм регион органдарыны хайырлы бирге ишлеулерини, болушлук

кыйматлы болурча этнуо амаллары сюзөлгөндиле. Къабарты-Малкъарда агро-промышленность бөлүм кылай айныгыны юсюнден сорууга жууалай, КъМР-ни Башчысы республиканы эл мюлк товарла чыгаруучуларыны жетишилери колго келтиргенди. Россейни Эл мюлк министрствосу АПК-гъа тутчулулук этиу жаны бля кырал политиканы тийишлосича бардырганыны хайырындан, регионну аграрийлери, жангы амалланы синдири, тири аякълан баргъанларын чертгенди.

Форумун кезиунде «Мин-води ЭКОПО» араны ачылуу да болгъанды. Бу кермоч майдан 30 минг квадрат метрден артык жери алады, анда 4 минг адамгъа шиттик салыныды, уллу конференцияла, концертле да бардырыла болушлук.

ТЮБЕШИУ

Банк жумушла бля узак элдеде тургъанланы да жалчытыргъа кереклиси айтылганды

Къабарты-Малкъарны Башчысы Казбек Коков Россейни банкны Юг управленийсы таматасы Евгений Зверев эмда «НСПК» акционер бирегиню баш директор Владимир Коков бля түбөшгөндү. Ушакгъа КъМР-ни Правительствосуну Председатели Мусукланы Алий, аны

биринчи орунбасары Мурат Керфов, КъМР-ни цифралы айынуу министри Ислам Ашотов, Миллет банкны Къабарты-Малкъарда бөлүмю таматасы Анатолий Тхамов кыатышкандыла.

Жолугууну кезиунде инсанланы финансла жаны бля билимлерин кеторюрге, банк жумушла бля республиканы узак элдеринде жашагъанланы да жалчытырга этерге кереклисин юсюнден айтылганды, регионда ахчаны жорюмтеи жумушла тындырынуу не къадар кенг жайынуу, «Мир» телеу карталаны синдири барынуу онглары сюзөлгөндиле.

ОНОУЛАШУ

Сабийлени хунерлерин кезиунде баямлауу къайгыгысын кере

Тонене КъМР-ни Башчысы Казбек Кокову тамталыгъында сабийлени эм жаш телюно араларында фахмуларын ачыкклау эм айнытуу жаны бля регион араны Попечитель советини жыйылынуу болгъанды. Биринчи түбөшиуде махемени мындан ары ишлери белгиленгендиле, эксперт советни кызууу сайланганды эмда окуучулары сайлауу нисизы тохташдырылганды.

Дагында республикада фахму сабийлини ачыкклау жаны бля миллет системаны кыраууну, аланы кышак билим беруу программалагъа кере окутууну амалларына да кыралгъанды.

«Антарес» республикалы ара «Билим беруу» миллет проекте тийишлиликде ачылганды. Ол Къабарты-Малкъарда фахмулу, хунерли жаш адамланы профессионал сынауларын айнытуу, искусство, спорт, естестволуну эм техника имлулагъа окутуу жаны бля сау жалпы ичинде ишленген жерге айланарыгы белгиленди. Бу жумушка сабейлини Социден «Сириус» билим беруу ара этеди. Ол а РФ-ни Президентин Владимир Путини буйругу бля кыралгъанды. Дагында проекте Бауман аты МГТУ, МФТИ, республиканы аулары,

бизнесменле, экономиканы бийик технологияны бөлүмлерине кадрланы хазырлауга сейирлери болгъан уллу компанияла да болушлук этгенди. «Антаресини» билим беруу программаларын жашауда бардырыгъа сабий чыгармачылыккыны «Кюн шахар» академиясында 10 лаборатория кыралдыкы, ала шендопо оборудование эм программала бля жалчытылынырыкдыла. Жылы ичинде анда 6-чы - 10-чу классланы 500-ге жууук окуучу

КъМР-ни Башчысыны бля Правительствосуну пресс-службасы.

Промышленность

Къалгъан-къулгъанлагдан — къагъыт орунла, пакетле, картон

Урван районну Герменчик элинде «Нальчикки къагъыт фабрикасы» деген предпритияда бу затдан абериле жарашдырган жангы ыз ачылганды. Ол толуунлай автомат халда ишлейди, ол санда къалын картонду да жуқартыр онгу барды. Предпритияны кючо саулай республикадан жыйылган эски къагъыт бля ишлерге жетерик-

билим алаптыкды. Аланы жартысы уа элден болушкыдыла. Аланы 30 устак окутурукыду, аладан 13-ю бюгонюкде Стратегиялы башламчылыккыны агентствосунда эмда «Сириус» арада билимлерин есдоргөндиле. Араны Попечитель советине башчылыккыны КъМР-ни онуочусу этеркиди. Аны кызуууна Парламентини, Правительствоу келечилери, алилле, бизнесменле да киргендиле.

Россейни Президентини Миллетле аралы халла жаны бля советини кенгешин

Ана тиллени сакълуа, миллет маданиятланы байыкъландырыу — эм магъаналы ишди

Владимир Путини бля Россейни Президентини миллетле аралы халла жаны бля советини кенгешин бардырганды. Аны юсюнден газетибизде иги кесек материал берилгенди. Бюгон биз ол жыйылында бир неча адамны селешулерин басмаларгъа тийишли керебиниз.

клеринде жалчытынадыла. Экинчиден, китапханала. Ангылайык, библиотекала энди жалада китапла сакъланган неда китапла алышдырылган жер болмагъанын. Биз гиче шахарлагъа бля элдеде деп энчи ютло халлы библиотекаланы кырауыгъа, алагъа сейр еселден-есе баргъанын керемиз, ол санда жер-жерли властыланы араларында да. Быйыл аллай

Сизни эсигени бурругъа излейме. Ол уллу маданият арады, биз регион бля бирге аны ахчыра жетдируно сюзенлей турабыз эмда проектин бир кесек тюрлендиргедге да излей-биз, анда шендополю концерт зал, кермоч арала, майданла, кинотеатр, кафе болурча. Ол шахарны арасында магъаналы ариу мекемди. Эмда биз, онг бар эсе, маданият араны кырулуш ишлерин тамамлап бошарча сабейлик этлесе сюерик эдик.

В. МЕДИНСКИЙ: Хурметли Владимир Владимирович! «Маданият» миллет программаны мурдорун маданият төрелени, миллет тин кыйматланы саклау салыныды, мен а, Сиз эркин этегиз, миллет култураланы бля миллетини биргешидири, маданиятын кенг жайыу ишге проект кылай сабейлик этгенин айтыргъа излейме.

Сабий театры. «Маданият» миллет проектин чегинде 40 сабий театрыгъа реконструкция этиледиле, мында, Ставропольеде ишле да башлангандыла, былайдан узак тюююдо сабий театр, быйыл биз тынгылы ремонтдан сора Чуваш эм Мурманск сабий театраланы ачырыкбыз. Кыралыбызы тарыхында биринчи кере сабий музыка школары, искусстволары сабий школларына инструменти бля оборудование алынды, ол санда завакалга кере миллет музыкалы инструментле да. Миллет инструментиде согаргъа койтергиде, музыкалы кышак халлы устакыла да кийирилдиде. Сөзюс, аслам жерледе музыкалы школары махемелери жангыртуу ишлени излейдиле, ала кербосунде муниципал ишликдиде.

Петербургда Мариинский театры ачылуунда, Владимир Владимирович, Россейни узак регионларындан сабийлени, школчулары Москуагъа, Петербургда, къыралыбызын башха айтышы жерлерине маданият турист барыла жаны бля Сиз башламчылыккы этген проектин андан ары бардырыз. Жыл сайын 20 минден аслам школчу ол программа бля белгилу култура жерлени жокълайдыла: театралы, музейлени, аскер махтаулыккы тийерлерин. Проектке кере дагында сабийлени аскер тарых музейлерине энчи улору бля бардыла.

Биринчиден, проектибизде энчи эс элге берилди, маданият юйлени айнытуугъа. Жангыртылган маданият юйледи башха-башха миллетлени келечилери, юйюрге, эллиге, жер-жерлиле жыйылты бош заманларын жууктуу етдируп, мында ушакълашыл, өз адет-төрелерин, халкы чыгармачылыккыларын айныты турсала сюебиз. Элдеде жангы, жангыртылган култура юйле чыгармачылыккыгъа сейирни есдорюрге сабейлик этгенин керемиз.

китапханаланы кырауугъа, регионлада аланы оборудование бля жалчытуугъа Федерал бюджеттен миллиард сом чакълы бир бөлюнгенди, регионладан кышак эрсык болушлуккыны санамагъанлай, 44 регионда 134 жангы библиотека ачылганды, анда миллет тилдеде адабият кылоайлыккыны жангытыргъа кереклиси борчу халда белгиленди.

Ючюнчюден, биз регионлада миллет култураны 30 магъаналы махеменинде тынгылы жангыртуу ишлени бардырыбыз. Алыкы жалада беш проект кыбай керилгенди: Махачкалада «Лезгинка» тепсеу юй, Сибирьде Тарский маданият ара, Благовещенкде Халк чыгармачылыккы юйю, Марий эм Чуваш миллет филармонияла. Ол а бирси субъекты бля миллет автономиялы тамталары да объектлери бу программалга тюшерча конкурслагъа кыатыштыргъа болушкыны да белгиледи. Андан сора да, сөзюс, биз Къабарты-Малкъарны бля Шимал Осветияны миллет музейлерини реконструкциялары эм тынгылы ремонтлары бля керешбиз.

Ангылашынууу сылтаула бля энди жууук заманда Шимал Кавказы бля Узак Востоку субъектеринде ишени бардырыкбыз, анда совет кезуелден бери ырыкы бу жаны бля изленген өлчемде бөлюмюгенди. Аитыргъа тийишлиди, быйыл бу эки субъектнин элдеринде 80 маданият юй жаппа-жангыдан ишленгенде неда алада реконструкция бардырылды эмда 220-сына ремонт этилгенди, ала «Маданият» миллет программаны че-

Жыйылында селешгенибизни хайырлап, Владимир Владимирович, кырулушу бек эртден баргъан былайдан узак болмагъан мекемгъа

Биз миллет төрелге бля маданиятлагъа жораланган документти кино-проектлеге билеклини да есдорбиз. Ахыр жыллагъа окуяна ол жаны бля 65 документти кино хазырлагъанбы, аланы асламын бизни телеканалда керептолгендиле, барысы да уа — регион телеканалда.

Ахыры 2-чи бетдиде.

БАЙРАМЛА

Поэзияны жарык дуниасында

Декабрьни ал кондеринде Къабарты-Малкъарны халк поэти, РСФСР-ни М.Горький атлы кырал саугъасыны иеси Зумакулланы Танзиляны 85-жыллыгына жоралап поэзияны байрамлары кырауадыла.

5 декабрде Кырал концерт залда сабийле деп «Юйлени башларанда теири кылык» атлы адабият байрам бардырылганды. Анга назму окуулада хорлапгъанла да кыатыштыркыдыла. Фойеде Зумакулланы Танзиляны чыгармаларына кере сабийле жазгъан суратланы кермочю болушкыду. Башлануу 14:00 сагъатда.

6 декабрде Музыкалы театрда Зумакулланы Танзиляны юбилейине жораланп республиканы жаматуны жыйылыуу эмда адабият-музыка инигр бардырылганды. Башлануу 18:30 сагъатда.

7 декабрде Зумакулланы Танзиляны туугъан журтунда, Эл-брус районда, байрам түбөшиуле өткерилди.

Соруулары болгъанла бу телефон номерге селешсиниле: 42-43-13.

8 декабрде Поэзия аллеада (Атожуку уллу бачасында) Зумакулланы Танзиляны назмуларын оенер халда окуулары кыралыккыдыла. Башлануу 14:00 сагъатда.

Жазыыу — 2020

«Заман» газетни — хар таулу юйюрге

Хурметли жамуат! Сиз ана тилгизини сюе эсегиз; — сиз өз халкыгизини адамы болгъанын дайым сезгенлей турургъа кюсегиз; Сиз малкъарлыланы тарыхларыны, култураларыны, адет-лерины, аланы бюгонюгю жашауларыны, жетишиллерини эмда проблемаларыны юсюнден кёбөрөк билирге итине эсегиз, «ЗАМАН» ГАЗЕТЕГЕ ЖАЗЫЛГЫЗ. Аны беттеринде кеп сейирлик материалла табарыккысы, ол хар юйюрге керек болгъанына тюшонорюксюз. Жазылынуу алты айгъа багъасы — 669 сом 13 капек.

Бизни индексибиз - 51532

Улуу Хоррамны 75-жылдыгына

Кавказы ючюн жигитча сермешгенди

Балыналы Махмутжу жашы Алий Улуу Ата журт урушда этген жигитлик ючюн Махтаулуку ючюн даражалар орденди бла саугалауга кергюзтулгенди, алай анга аны алырга тошмөгенди. Ол шарт а Ахмед бла Диана Нахушелени хайырландан белгиле болганды. Аны ала, кезиле изиле ишлерин бардырганда, «Российская газета» сайтында «Звезды Победы» деген темесинде тапкандыла.

Жаш 1922 жылда Кенделенде тууганды. Школну бошогандан сора колхозда эсепчи болуп ишлегенди. Бабаланы Санитт бля бир юйюк да кырганды. Алагы уланчык да тууганды – Борис.

Алий Улуу Ата журт урушда этген жигитлик ючюн Махтаулуку ючюн даражалар орденди бла саугалауга кергюзтулгенди.

1942 жылда уу Алийни «Аскерге аладыла. Ол Шимал-Кавказ фронтда уруш этгенди, бир талай замандан жаралы болганды. 383-ю Кызыл байракчы феодалы дивизионы командириди 1944 жылны 15 июнунда чыгарылган байруугу бля 391-чи мараучу полкуну журуу разведка взводуун тасхачысы Балыналы Алий Махтаулуку ючюн даражалар орденди бля саугаланганды.

«1944 жылны 10 апрелден кечке Керчь шахарны тирелеринде душманын белгиле ишлерин жеринден кыстагыз турганын барган кезинде Алийни немисилени болумларын билгери жибергенди. Ол борчун толтура туруп, аны душман эсепленди да, алайда атышуу башланганды. Автоматтан от ачып, граната бля да атырып, жаш алайда андан кеп болган душман солдатлардан жетисин гуч эткенди.

«1944 жылны 10 апрелден кечке Керчь шахарны тирелеринде душманын белгиле ишлерин жеринден кыстагыз турганын барган кезинде Алийни немисилени болумларын билгери жибергенди. Ол борчун толтура туруп, аны душман эсепленди да, алайда атышуу башланганды. Автоматтан от ачып, граната бля да атырып, жаш алайда андан кеп болган душман солдатлардан жетисин гуч эткенди.

Анга буорулуккан аскер байрукуну толтурганыны юсонден билдиргенди», – деп жазылыды Балына улууну саугалауга кергюзтулген кыягында. Ол а 1944 жылда 10 майда жараланып, андан сора Севастополь кыянда «Крепость» тирелеринде да жигитча сермеш-

аскерчи, тасхачы Балыналы Махмутжу жашы Алий Ата журтун кыоруулауда жигитлик эмда батирлык этип, аскер антына ахырына дери кертичлей кыалып, 1945 жылны 4 февралында жоолганын эмда Германияны Бранденбург провинциясыны Цибенген элимде асыралганын билдиргизгени тилейбиз. Аны кыбыры килесадан юг-запад жананда 100 метр узаклыккады, 1-чи тизгинде онг жанындан ючюнчюнодо, номери 21-ди».

Элбрус району военкоматы 1945 жылда 25 апрелде ол билдириуно Урушда жоолган эмда белгисиз тас болган рядовойланы бля сержант квалууну эсепте алуу жаны бля управленярга жибергенди. Таулу халгы а ол кезинде Орта Азияга бля Казакстанга кичюролол эди. Ол себелден Балыналы Алийни жууклары аны юсонден халарны эшитмей, билмей кыалгандыла.

Жигитни аты Кенделенде эсертмеге жазылыды. Алай асыралган жеринде уа ол сагыныпмайды. «Кел излей кетип, Балыналы Шаукалы болушлугу бля биз Алийни жашы Борисни Казакстанда тапканды. Былтыр майда уа аны аты бля РФ-чи Коруулау министрствосуна Кадрла жаны бля баш управленясына атасыны саугаларын жашына берилерин тилеп, кыагыт жазгыбыз», – деп билдиргенди Ахмед бля Диана Нахушелени.

Балыналы Махмутжу жашы Алийни Махтаулуку ючюн даражалар орденди бля саугалауга кергюзтулгенди, алай анга аны алырга тошмөгенди. Ол шарт а Ахмед бла Диана Нахушелени хайырландан белгиле болганды. Аны ала, кезиле изиле ишлерин бардырганда, «Российская газета» сайтында «Звезды Победы» деген темесинде тапкандыла.

«Кызыл байракчы феодалы дивизионы командириди 1944 жылны 15 июнунда чыгарылган байруугу бля 391-чи мараучу полкуну журуу разведка взводуун тасхачысы Балыналы Алий Махтаулуку ючюн даражалар орденди бля саугаланганды.

«1944 жылны 10 апрелден кечке Керчь шахарны тирелеринде душманын белгиле ишлерин жеринден кыстагыз турганын барган кезинде Алийни немисилени болумларын билгери жибергенди. Ол борчун толтура туруп, аны душман эсепленди да, алайда атышуу башланганды. Автоматтан от ачып, граната бля да атырып, жаш алайда андан кеп болган душман солдатлардан жетисин гуч эткенди.

Анга буорулуккан аскер байрукуну толтурганыны юсонден билдиргенди», – деп жазылыды Балына улууну саугалауга кергюзтулген кыягында. Ол а 1944 жылда 10 майда жараланып, андан сора Севастополь кыянда «Крепость» тирелеринде да жигитча сермеш-

аскерчи, тасхачы Балыналы Махмутжу жашы Алий Ата журтун кыоруулауда жигитлик эмда батирлык этип, аскер антына ахырына дери кертичлей кыалып, 1945 жылны 4 февралында жоолганын эмда Германияны Бранденбург провинциясыны Цибенген элимде асыралганын билдиргизгени тилейбиз. Аны кыбыры килесадан юг-запад жананда 100 метр узаклыккады, 1-чи тизгинде онг жанындан ючюнчюнодо, номери 21-ди».

Элбрус району военкоматы 1945 жылда 25 апрелде ол билдириуно Урушда жоолган эмда белгисиз тас болган рядовойланы бля сержант квалууну эсепте алуу жаны бля управленярга жибергенди. Таулу халгы а ол кезинде Орта Азияга бля Казакстанга кичюролол эди. Ол себелден Балыналы Алийни жууклары аны юсонден халарны эшитмей, билмей кыалгандыла.

Жигитни аты Кенделенде эсертмеге жазылыды. Алай асыралган жеринде уа ол сагыныпмайды. «Кел излей кетип, Балыналы Шаукалы болушлугу бля биз Алийни жашы Борисни Казакстанда тапканды. Былтыр майда уа аны аты бля РФ-чи Коруулау министрствосуна Кадрла жаны бля баш управленясына атасыны саугаларын жашына берилерин тилеп, кыагыт жазгыбыз», – деп билдиргенди Ахмед бля Диана Нахушелени.

Балыналы Махмутжу жашы Алийни Махтаулуку ючюн даражалар орденди бля саугалауга кергюзтулгенди, алай анга аны алырга тошмөгенди. Ол шарт а Ахмед бла Диана Нахушелени хайырландан белгиле болганды. Аны ала, кезиле изиле ишлерин бардырганда, «Российская газета» сайтында «Звезды Победы» деген темесинде тапкандыла.

«Кызыл байракчы феодалы дивизионы командириди 1944 жылны 15 июнунда чыгарылган байруугу бля 391-чи мараучу полкуну журуу разведка взводуун тасхачысы Балыналы Алий Махтаулуку ючюн даражалар орденди бля саугаланганды.

«1944 жылны 10 апрелден кечке Керчь шахарны тирелеринде душманын белгиле ишлерин жеринден кыстагыз турганын барган кезинде Алийни немисилени болумларын билгери жибергенди. Ол борчун толтура туруп, аны душман эсепленди да, алайда атышуу башланганды. Автоматтан от ачып, граната бля да атырып, жаш алайда андан кеп болган душман солдатлардан жетисин гуч эткенди.

Анга буорулуккан аскер байрукуну толтурганыны юсонден билдиргенди», – деп жазылыды Балына улууну саугалауга кергюзтулген кыягында. Ол а 1944 жылда 10 майда жараланып, андан сора Севастополь кыянда «Крепость» тирелеринде да жигитча сермеш-

аскерчи, тасхачы Балыналы Махмутжу жашы Алий Ата журтун кыоруулауда жигитлик эмда батирлык этип, аскер антына ахырына дери кертичлей кыалып, 1945 жылны 4 февралында жоолганын эмда Германияны Бранденбург провинциясыны Цибенген элимде асыралганын билдиргизгени тилейбиз. Аны кыбыры килесадан юг-запад жананда 100 метр узаклыккады, 1-чи тизгинде онг жанындан ючюнчюнодо, номери 21-ди».

Элбрус району военкоматы 1945 жылда 25 апрелде ол билдириуно Урушда жоолган эмда белгисиз тас болган рядовойланы бля сержант квалууну эсепте алуу жаны бля управленярга жибергенди. Таулу халгы а ол кезинде Орта Азияга бля Казакстанга кичюролол эди. Ол себелден Балыналы Алийни жууклары аны юсонден халарны эшитмей, билмей кыалгандыла.

Жигитни аты Кенделенде эсертмеге жазылыды. Алай асыралган жеринде уа ол сагыныпмайды. «Кел излей кетип, Балыналы Шаукалы болушлугу бля биз Алийни жашы Борисни Казакстанда тапканды. Былтыр майда уа аны аты бля РФ-чи Коруулау министрствосуна Кадрла жаны бля баш управленясына атасыны саугаларын жашына берилерин тилеп, кыагыт жазгыбыз», – деп билдиргенди Ахмед бля Диана Нахушелени.

Балыналы Махмутжу жашы Алийни Махтаулуку ючюн даражалар орденди бля саугалауга кергюзтулгенди, алай анга аны алырга тошмөгенди. Ол шарт а Ахмед бла Диана Нахушелени хайырландан белгиле болганды. Аны ала, кезиле изиле ишлерин бардырганда, «Российская газета» сайтында «Звезды Победы» деген темесинде тапкандыла.

«Кызыл байракчы феодалы дивизионы командириди 1944 жылны 15 июнунда чыгарылган байруугу бля 391-чи мараучу полкуну журуу разведка взводуун тасхачысы Балыналы Алий Махтаулуку ючюн даражалар орденди бля саугаланганды.

«1944 жылны 10 апрелден кечке Керчь шахарны тирелеринде душманын белгиле ишлерин жеринден кыстагыз турганын барган кезинде Алийни немисилени болумларын билгери жибергенди. Ол борчун толтура туруп, аны душман эсепленди да, алайда атышуу башланганды. Автоматтан от ачып, граната бля да атырып, жаш алайда андан кеп болган душман солдатлардан жетисин гуч эткенди.

Анга буорулуккан аскер байрукуну толтурганыны юсонден билдиргенди», – деп жазылыды Балына улууну саугалауга кергюзтулген кыягында. Ол а 1944 жылда 10 майда жараланып, андан сора Севастополь кыянда «Крепость» тирелеринде да жигитча сермеш-

аскерчи, тасхачы Балыналы Махмутжу жашы Алий Ата журтун кыоруулауда жигитлик эмда батирлык этип, аскер антына ахырына дери кертичлей кыалып, 1945 жылны 4 февралында жоолганын эмда Германияны Бранденбург провинциясыны Цибенген элимде асыралганын билдиргизгени тилейбиз. Аны кыбыры килесадан юг-запад жананда 100 метр узаклыккады, 1-чи тизгинде онг жанындан ючюнчюнодо, номери 21-ди».

Элбрус району военкоматы 1945 жылда 25 апрелде ол билдириуно Урушда жоолган эмда белгисиз тас болган рядовойланы бля сержант квалууну эсепте алуу жаны бля управленярга жибергенди. Таулу халгы а ол кезинде Орта Азияга бля Казакстанга кичюролол эди. Ол себелден Балыналы Алийни жууклары аны юсонден халарны эшитмей, билмей кыалгандыла.

Жигитни аты Кенделенде эсертмеге жазылыды. Алай асыралган жеринде уа ол сагыныпмайды. «Кел излей кетип, Балыналы Шаукалы болушлугу бля биз Алийни жашы Борисни Казакстанда тапканды. Былтыр майда уа аны аты бля РФ-чи Коруулау министрствосуна Кадрла жаны бля баш управленясына атасыны саугаларын жашына берилерин тилеп, кыагыт жазгыбыз», – деп билдиргенди Ахмед бля Диана Нахушелени.

Балыналы Махмутжу жашы Алийни Махтаулуку ючюн даражалар орденди бля саугалауга кергюзтулгенди, алай анга аны алырга тошмөгенди. Ол шарт а Ахмед бла Диана Нахушелени хайырландан белгиле болганды. Аны ала, кезиле изиле ишлерин бардырганда, «Российская газета» сайтында «Звезды Победы» деген темесинде тапкандыла.

«Кызыл байракчы феодалы дивизионы командириди 1944 жылны 15 июнунда чыгарылган байруугу бля 391-чи мараучу полкуну журуу разведка взводуун тасхачысы Балыналы Алий Махтаулуку ючюн даражалар орденди бля саугаланганды.

«1944 жылны 10 апрелден кечке Керчь шахарны тирелеринде душманын белгиле ишлерин жеринден кыстагыз турганын барган кезинде Алийни немисилени болумларын билгери жибергенди. Ол борчун толтура туруп, аны душман эсепленди да, алайда атышуу башланганды. Автоматтан от ачып, граната бля да атырып, жаш алайда андан кеп болган душман солдатлардан жетисин гуч эткенди.

Анга буорулуккан аскер байрукуну толтурганыны юсонден билдиргенди», – деп жазылыды Балына улууну саугалауга кергюзтулген кыягында. Ол а 1944 жылда 10 майда жараланып, андан сора Севастополь кыянда «Крепость» тирелеринде да жигитча сермеш-

аскерчи, тасхачы Балыналы Махмутжу жашы Алий Ата журтун кыоруулауда жигитлик эмда батирлык этип, аскер антына ахырына дери кертичлей кыалып, 1945 жылны 4 февралында жоолганын эмда Германияны Бранденбург провинциясыны Цибенген элимде асыралганын билдиргизгени тилейбиз. Аны кыбыры килесадан юг-запад жананда 100 метр узаклыккады, 1-чи тизгинде онг жанындан ючюнчюнодо, номери 21-ди».

Атасыны буйругу бля Хадис Батталович 1957 жылда 17 майда Кызылгыз ССР-де тууганды. 1980 жылда ол Кварты - Малкяр кырал унверситетини медицина факультетин бошоганды. Аны уруну жулу баштанган, жарысууна бошоганды да Республиканы клиника больницада этгенди. Биринчиден, ол РКБ-де терк болушлук берген службада ийрүү болуп ишлегенди.

Хаккыбызны белгиле улангары

«Хадис агама ючюн жаратылганды эмга хар кюнюн, хар сагыатын да игилекке жоралаганды»

КыМР-ни сыйлы врач, Гиппократны эмда Искандер Тимуртаны ординерини, «3а мир и гуманизм на Кавказе», «3а гуманизм и милосердие», «3а искусство и героизм» майдалланы кавалери, хирург, бийик категориялы врач, КыМР-ни Парламентини депутаты Ботталаны Батталыны жашы Хадисни жашуу 2015 жылда 5 декабрьде аманылгычланы кыларындын изюлгенди. Бу бушулуу жанылыкка эмда ийнанмай, бир билгенге кыягыт кыла берсе, врачка кыюл киш кетюргенди деп чаманганды.

Ботта улу керти да республиканы, миллетин керти уланы эди. Ол адамаланы улуу сойкемкин тапканына аны асырган кюн юйюно алдында оякь басмача болганы, жамауат саулуу бушууга кыягытын да шагатылык этерди.

Хадис Батталович, хирург, бийик категориялы врач, КыМР-ни Парламентини депутаты.

Клиника ординатураны Москвада Пирогов аты медицина университетте этгенди. Аны ушбаганлай, 1985 жылда, Кыбарты-Малкярга кыяты, терк медицина болушлук пардыра ишталып, уза бизиле Республиканы клиника больницаны экинчи номерли хирургия бөлүмюне кечеди.

Хадис Батталович интерьюларындын биринде медфакга атасы Батталны кыягыты бля кирегини айта эди. «Оч жылны аты-саны болуп деп окурганьма. Алай биринчи практика уа мени саулык сакылау кез кыарамыны ахырта торлендиргенди. Арда хирургияны алай кыаты сойкемге, кюнчо кечими да больницада ендюру окууну турганьма. Санитт медреса болуп, кунчю этип турганьма, не амал болса да, операциялауда болушуга итингенге.

Диплом алганылай а, экстренный бөлүмюню хирургу болма. Манга андан ийи да, айрымдады да, майданалды да иш болмаганды керюргенди. Бюгон больницада башчылык эте эсем да, ол акылым торленгенди. Баш врачка ийи хирург болууга бир зат да чырмамайды.

Алай оч жылдан а усталыгы аны аны бейбаралында кысыктырып, Москвага ординатурага кетем. Университетте дерсле окуган китাপланы авторлары бля бирге ишлеген – андан улуу насип кыяйда» – деген эди ол интерьюда.

«Кзурулуш - ол сейир затды»

Ол ишле башлаган биринчи кунден да кесин билмилги,

заманын, кыаруун, фахмуусун да аманганды.

Ботта улу 2-чи номерли клиника больницаны баш врачына 2000 жылда салынып, бу кыулукта 15 жылны урунганды. Кыруулуш энди башланган больницаны таматасы болганында, адамла угай, мен кесим да ийнанмаганым ол битдирилит, ишлеп башларыгына, деген эди Ботта улу интерьюда. «Терт жылны ичинде сагыат сегиз болгунчу объекте келип, РКБ-да ишим бошогандан сора да жангыдан ары кыяйтып турганьма. Кыруулуш - ол сейир затды, аны жаны болганына ушайды. Бюгонюкюнде да больницада жумуш бошалайды: юз кунден да жангыра, шведюю юз-илемге келишдире барабыз», – дегенди ол.

Болыницаны терен торлендируу

2015 жылны март айында Хадис Батталович Республиканы клиника больницаны таматасы тийишли кереди. Кысыка заманын ичинде анга учурданын кетимлиондук борчларын кетериге, ийчи нызамны токташдырырга, медицина болушукну кыачествосун, больницаны даражасын да кетюрюрге кыолундан келгенди.

Манда бийик технологиялы медицина болушлук, эндопротезирование, кыгае микрохирургия операцияла этилинип башлайды. Жуукь заманда уа учреждение нейрохирургия жаны бля бийик технологиялы медицина болушлук, абдоминальный эм жорек-тамыр

хирургия тамаларга лицензия алырга керек эди. Жарысуу, клиника больницаны ишин ийгендируу жаны бля кеп проекттеге жашауда бардырылгыра тошмеди - фахмулу хирургия жашуу аманылгычланы кыолундан изюлгенди...

Кыятылык бля хапалык

«Иги хирург кыаты болууга керекди, - деген эди Ботталаны Хадис бир жол интерьюда.

Ол терк оюм эте билирге,

больница ишленгенде, ары кюн сайын барганды. Бир жол а Махмутдин да биргеси не болады. «Былда алай белом болуукчу, алайда биз зат ишениликке деп, кзууу болуп кыялып турма. Ол келе турганлай, алына бир кыабык чыгыады. Хадис аны тазы бурулуш, урулап башлайды. Сейирге кыалам. Мен Хадисни кесине да Батталын дучо эдим. «Батталын, не этесу? - деп дерек. Ол а кыячыне чайыр чынап башлаганына ачуланыа керэ эди. Мен аны эсиме не тошюрдум. Хадисге больница артыкка сыйлы жер болганды, анда нызамсызлыкка ахырта тэмегенди.

Ахыр керэ тобегенибизде, саугалауга, бир-эки сыйлыне, терк окуну айырылып кыялганды. Экинчи оч этртенликке уа бу шулуу халарны эшитдим. Мен кесими аны жуукь негерине санайм. Аны ийи танышлары бирге тобесек, кез жашларыбызны тыялмайбыз, алай аууруу ол бизге», - дейди Махмутдин.

Усталыгына кертичилик

Халк Ботта улуга врач фахмуу Алай бергенди, дейди. Бу эселени аны колгалады да кыятардыла. Нальчикке 1-чи номерли поликлиниканы баш врачка Ауйат Каскулова да Ботталаны Хадис бля этртендешти. Аны бля ушак эткен кезинде уа ариу тишируу, жаш кыялырын сыйла, быйаг дегенди.

Бек кыялыны бюгонюкюнде Хадисни юсонден айткан, аны эсгерген да. Ол жалаанда юйюрге угай, саулай миллетте, республикада да ауру бушууду. Хадис адамла ючюн жаратылганды, жашуууну хар кюнюн, сагыатын, так кыягына да игилекке жоралаганды.

Врач усталыкты терен сагыштуу этип, омирлап сайлаганды. Билим алган биринчи кунден ахыр солунуна дери врач деген бийик атны тозюлб бля жорюргенди. Хар адам да бу дуняда бир уз, иги иш кыюрга керекди да, Хадис да адамгага жарыктык келтиргенди, шыныууу бергенди.

Ауйат Каскулова Ботта улуу врач усталыккагы кертичилигин энчи чертеди. Ол хар заманда да билимин, сынуун эсдорюрге этилинип турганды. Нальчик, Москвада ординатураны бошоганды. Республиканы клиника больницага кыятынганды, дежурный хирург болуп турганды. Ол а бек кыялын ишле. Больницага ауур, терк болушлук керекли саугалуу тошедиле. Консилиум да бардырмай, кысыка заманын ичинде тую диагност кыялгы, бирде уа операция да этерге тошюучюдо.

Хадис экинчи шахар клиника

Ахыры 4-чю беттеди.

Эсепле чыгарыды

Билим даражаларын кетюрген тамаша эм хайырлы дерсле

Кыбарты-Малкярны Курортла эм туризм министрствосунда Орус география обществону «Алтайр» жаш тельо клубуну ишин эсеплери чыгарылгандыла. Жыйылуу клуб кыралган юнени жораланганын да белгилерчиди. Анга кыатышханланы курортла эм туризм министрствосунда Сумайланы Ахмат алгышылаганды. «Алтайр» тамаларган иши бля республиканы, кыралны тамблагы юно ахшы болууна кыошумчулук этеди. Анда юйюргенге жуукь заманда жамаяука кеп хайыр келтирилкереине шынырады, ведомство уа кесини жаанындан анга себеплик этерге жазыды», - дегенди ол.

Алгышылаудан сора «Алтайрде» жаш адамла заманала кыялы этюргенлерини - кыялагыа ёдрюлгенлерини, жолочулуккагы чыкгыанларын, биринчи медицина болушлук этерге юйюргенгелерини юсонден - видео кергюзюлгенди. Айырмагы болкынага аскер-патриот пропаганте тир кыатышханлары эм жаш тельо кымылдуулай аныгытууга этген кыошумчулуклары ючюн Курортла эм туризм министрстводан, Росгарадарны региондуправленясындан грамотала берилгенди.

Клуба энди киргенле уа волонтер китапчыкка кыялы болгандыла. Орус география обществону регионда бөлүмюно башчысыны кыулугуну толтурган Мухамед Кожокое а МЧС-ни Элбрусда бийик тау изилуу-кытаруу бөлүмюню биринчи класкы кытаруучусу Кыштыкланы Мазораны бля полицияны майору Марина Лукожаевны биргиуню ыспак кыагытлары бля саугалаганды.

Клубу баш мураты - ёсе келгенде оюмге кыаралыбызны жер-жерлерини, тарыхны эм тин байлыгыны юсон-

ден билдириуду, алааны Ата журтуну сюерге юйретиуду, туризми, краеведенины эм жамауат ишини ослери бля саулуукту эм тирн жашуу бардырырга келгендириуду, - дегенди Мокзаланы Тенгиз - Интеллектуал оюнула, ушакыла, квестле, экскурсияла, жолочулукка, эришлеуе уа юйретиу зригиуло болмазча этедиле. Орус география обществото да методика, информация эм ырыскы бля да болушады.

2018 жылны 27 ноябринден башлап 2019 жылны 26 ноябрине дери клуб 137-ден асла иш кыураганды, ол санда «Алтайр» краеведенины бля альпинизми школы», «Кюрккыуусузлуккуну шакыды» - 2019-эм «Хоррамны жоллары бля блог тур» деген социал проектлери да бардырганды. Алагыа 2570-ден асла адам кыатышханды. «Алтайр» Россияны Орус география обществосуну он эм иги жаш тельо клубуну сайныра киди, жаш тельо политиканы бардырыуда республиканы кырал эм жамауат организациялары бля байлалыккады ишлейди.

КУЛЬЧАЛАНЫ Зульфия.

АРХЕОЛОГИЯ

Былай суратла башха жерледе жокьдула

Алгыракыла Россияни регионларындын археология бля краеведеде Былымны башында кыаа бетледе суратланы керюру муратта туз этип келгенди. Ала жуукь заманда аланы киле эм не заманда жазгыанларын толутитир мурагытыла.

Алимле суратла доммак эм темир ёмюрледе этилгенлерин ачыкылагандыла. Бир кыаууму бизни эргада дери энки минигини жыланы ортапкыла башталды уза бизиле эраны биринчи ёмюрюнде салынгандыла деген оюмга келгенди.

Эки кезиу да Россияни ёзенлерини Кырал Кавказга бля Ал Азияны кыралларына ийи кесек миллет кычканын анылайды. Анга суратланы бирге ушакыанлары эм боулануу да кыурамлары шагатылык этедиле. Специалисте, Кыбарты-Малкярдача, бийли сейир объект башха жерде тобегенги илмулга ботюн маанасы болганында да чертгенди.

Кавказда былай объектке бек аздыла. Ала кёбюсондө тытырда, турсда жазылганы ючюн бюгонюнге жетемгенди. Кесини упулугуна кыялы сейир объектке кыялы сакталып этерге, былай музей окуну кыурагы тийишиди, - дейди жалауда

суратла жаны бля специалист,

«Хадис адамла ючюн жаратылганды эмда хар кюнюн, хар сагъатын да игуликге жоралаганды»

Ахыры. Аллы 3-чю бетдеди.

Экинчи номерли шахар клиника больница кыралганды, аны хар ташы, урулган чойно кеси керип, кырулуша контроль этип турганды. Ол кеси да кыралда кыйын экономика кезиуде ишленгенди.

«Республикага Валерий Коков башчылык эте эди. Ол Хадис Москвага, Санкт-Петербурга, Кызанга жиберип, анда бек ичи клиниканы сынуларды багырайлендирип, кесибиз да федерал учреждениладан артка калмагъан махеме кырууну ушанган эди.

Хунери тамата аны толтурганды. Больницада битеу медицина аппаратура, оборудовани, мебель, инвентарь, башка затла да баш врач-кырауны кыатылганды.

кыайгыруулугундан жыйылганды. Бизни адамларыбыз игулик ючюн ыраза бола, хурмет эте биледиле. Алай Хадис

Аулият Каскулова. 2010 жылда уа РФ-де саулык саклау учурден ишлениле ишлерине багъа берилгенде. Нальчикки 3-чи

Батталович а кесине угъай, больницага болушала сойгенди», - дейди клиникалы больницасы Россей де айырмалылары сынына киргенди

эмда Сыйлыкны кытабына жазылганды. **Халкъ сойгенни киши аудармаз** Биюглоккоде саулык саклау системада модернизацияны юсюнден кеп айтылады. Алай медицинаны тап кыруар ючюн, керекси кыранчланы кыскарттыргъа тийишлиди. РКБ-да болган турленуиле, низам кыатыланганына бюсюремегенле да болганды. Алай битеу турленуиле саусула ючюн этилгенди. Андан сора да, медицина оборудовани, технология алышынганлары бла бир-бир усталыклар керек болмай кыалганды, кыскарттыла аны ючюн да болганды.

- Хадис адамланы миллетерине кер бир заманда да кешемгенди. Карьера этерге, кыулуклагъа итингенди. Анга саулык саклау

системага башчылык этерге предложденила да болганды, алай чиновник ишден адамланы багыууну сайлаганды. Ол бардырган иш тас бир заманда да болуук тийолдо. Хадис Батталович кырагъан болушчаны даражасы тшоме, республикада саусулан арууларын бакъган махеме уа ол сойгенча боллугуна ишеклигим жокду, - дейди ушагыбызы ахырында Аулият Каскулова.

Таулу халкыны былдан акыл сёзю барды: «Халкъ сойгенни киши аудармаз». Кертиди, Ботталаны Хадисни жашауну юзгенле кеслерини муратларына жеталмаганды. Аны аты миллетде, республиканы саулык саклау системасында ёмюрлеге кыаллыгы хакды.

ТИКАЛАНЫ Фатима.

СПОРТ

Жыйымдык командагъа къошулгандыла

«Дмитров» буз мекянда дюзодан Россейни биринчилиги бардырылганды. Анга кыралны 75 регионундан 18 жыллары толмагъан 770-ден аслам жаш бола кыы кыатышканды. Эршиуно эселперине кер, Къабарты-Малкъардан юч адам саулаганганы саына киргенди.

Кызылада 40 килограммга дери ауурлук кыаумда доммак мадалны Элеонора Шорманова алганды. Жашлада 73 килограммга дери ауурлукда «юмошюн» Уяналы Магоммет, 81 килограммда уяна «доммакны» Гайяланы Омар кыатышканды.

Ала барсы да Россейни жыйымдык командасына къошулгандыла, энди дуняны

бля Европаны кубокларында тутушуркыла. Спортчуланы тренерле Теймураз Мирзов, Залим Гаданов, Дмитрий Иванов, Анзор Алхузов юйретедиле. Биринчиликде судьяланы кыауумда бизни республикадан Светлана Березова да болганды.

Жаш каратечилерибизде – аслам майдал

Къарачай-Черкесни Усть-Джугута шахарында каратени WKF тюрпосюнден «Южний» маданият-саулыкандыруу аралы биринчилиги кырал-

ганды. Анда бизни республикадан итин спортчула 37 майдал кытышканды: 13-алтын, 11-юмошун элде 13 – доммак. Алай бола энчи кумиде кес-

лерини ауурлук кыауумларында Текуланы Алим бола Алий, Аскер бола Арналла Губашевле, Къурманланы Къаншаубий, Мария Шмакова, Исмаил Юнусов эм башкала хорлагандыла. Экинчи, ючюнчю жерлеге чыккыналаны араларында Ботталаны Рустам, Ахметланы Аза, Уяналаны Самира бола Тамерлан, Хочуланы Султан, Алхан Нарзанов, Залимханланы Къуанч, Курданланы Жамал, Кантемир Тохан, Идар Каиров бардыла.

Каратечилени тренерле Аслан Губашев, Рустам Камларов, Азамат Мешев, Руслан Нахушев, Владимир Юнусов, Владимир Шомахов юйретедиле.

КУЛЬЧАЛАНЫ Зульфия.

Къарачай-Черкесни Усть-Джугута шахарында каратени WKF тюрпосюнден «Южний» маданият-саулыкандыруу аралы биринчилиги кырал-

ганды. Анда бизни республикадан итин спортчула 37 майдал кытышканды: 13-алтын, 11-юмошун элде 13 – доммак. Алай бола энчи кумиде кес-

ТАБИЙГАТ

Бузыланы халлары дайым тинтилгенлей турадыла

Жыл сайын Минги тауну чыранларыны бир проценти эриди. Алай барса, 2050 жылга ала 40 проценти тинтилгенлей кыоркуу барды. РАН-ны География институту эселперине кер, 1997-2017 жылланы ичинде бузла 20 процентге жукартылганды. Ол арт жылда хауаны жылына барганы тау бийликде бузлагъа да заран салганын ачыккылады.

КъМР-ни Бийик тау геофизика институту таматасы, техника имуланы доктор, профессор Беккиланы Мухтар айтканга кер, учурденгине келечилери бузлада турленуилени тинтилгенлей турадыла. Ол санда кёле кыралга эселе, ырхыла келирге, кыар юзюлюрге кыоркуу бар эсе да кыарайдыла. Биюглоккоде аланы халлерине космоосдан кёз жетдирип тургъа да онг барды. Минги тауну чыранларыны эригени аны уяна теберигени бола байламлды деген шартха уа эс бурчура тийолдо. Болсада бузла аса барсала, черекле да таркыйыргъа болуукдула.

Алгъаракълада Краснодар крайны тауларында вертолётдан бардырылгъан тинтиле Чугун къызыны бузулары жылга 2,7 процентте эригенлерин ачыккылагандыла. Башха участкалада уа ол 1-1,5 процентте жетгенди. Аны баш сылтауларындан бири - былайлары Ара Кавказы

тауларындан иги да тебен орналгандыларды. Тау жерлини кыар сентябрыны аллында окъуна бийлейди, бийыл ала аны бытырдан кеп жуаганы кыуандырады. Белгиллиси, Элбрус жер жоюзюнде эм уллу жети тауну тизмесине киреди. Эм бийик канат жолта да мында орналадыла. Мындан арысында аны чал башы кеп жылланы кыуандыра турур, бузылгандан башланганын черекле да шорхулдан барыра деп бек ышанабыз.

МАГОМЕТЛАНЫ Сулейман.

АМАНЛЫЧЫЛЫК

Полициячыны машинасы бола уруп качханды

РФ-ни МВД-сыны Нальчикде управленийсыны жол-патруль службасыны энчи батальонуну инспектору Калюжникин орамда ишчи борчун толтурган кезиуде «ВАЗ-2110» машинагъа эс бурганды. Полициячыла жаш адамны кыатына келип, документлерин излегенди. Алай ол кёргозген водитель удуствереине ишеклик туурдуганды. Арта тинтиле ол жалган болганын кёргозгенди, деп билдиргенди бизге КъМР-де МВД-дан. Инспектор бола ушакъ эте

турган кезиуде, сунмай турганлай, жаш алайдан кыачып кытуулурга умат этгенди. Ол машинаны тегдирген кезиуде полициячыны уруп, аны 15 метри ызындан созуп элгенди. Ол жыгылгандан сора уа водитель алайдан кытуулганды. Полициячы медицина учурденгине чыккылаганды. КъМР-де МВД-ны оюнулары ачыгъан полициячыны борчун бийик даражада толтурганы ючюн саулагаргъа оную этгенди.

АБДУЛЛАХЛАНЫ Фатима.

СОРУУ

Мамырлык, шүёхлук, жарашулук, ачыккылык - неден да багъалы

Къабарты-Малкъар кырал аграр университетде миллетлени араларында байламлыкка кылай кырулганларын билер муратта соруу бардырылганды. Аны эл мюлк имуланы кандидаты Жаппуланы Лорена бола филология имуланы кандидаты Мадина Кярова кырагандыла.

«Сиз кесигизни кыаугалы заманда кылай жюртесиз?» деген сорууга респондентлени 25,8 проценти - Россейни бир инсаны, деп жууаллагандыла, кыалганлары уа атларын кеслерини регионлары, ол санда шахарлары, эллери, жашаган тийрелери, дин эмда миллетлери бола байламлы этгенди. Бек

«Сиз кесигизни кыаугалы заманда кылай жюртесиз?» деген сорууга респондентлени 66,5 проценти жарашыргъа хазырлыклары, 15,6 проценти уа кючю хайрыларыгъа да болууклары, 10,2 проценти ачулангандарын эмда 5,8 проценти кыауганы тунчук-дурургъа ашыккыларын

сёбемисе, деген соруу да берилгенди. Жаш адамланы асламысы башха миллеттени, динлени келечилерине, кеслеринде гитчелеге бютиюн ичи болгандарын чертегенди.

-Саулай алгъанда, аграр университетде окыуанланы асламысы мамырлыкны сойген, аны кыларидирге итинген жашла бола кызыладыла. Ол а кыуандырады, -дегенди Жаппуланы Лорена. Алай туюуш-уруш ачарга, анга кыатышгъа, даулашланы сёз бола угъай, кюч бола тунчукдурургъа кюрегинле да бардыла, аланы араларында окыу юйде кыушакъ халда тренинге бардыргъа белгилениди.

Мадина Кярованы оюмуна кер уа, ёсуп келген тёлуюн право, дин, миллет жаны бола да билимлерин ёдюрюрге, адепкылык жаны бола да аримайтайлай юйретирге керекди. Аны себелли жаш адамланы араларында шүёхлукюн, байламлыкканы кючлендириге бурлуган проектлени магыналары бек уллуду, дегенди.

ХОЛАПАНЫ Марзат СУРАТДА. Жаппуланы Лорена бола филология имуланы кандидаты Мадина Кярова. Сурауны автор алганды.

иги ышаннга 36,8 проценти ачыккылыкны санагандыла. Кёпле уа халаллыкны, таза ниетлиликни, не заманда да тюзюк жанлы болууну алгъа салгандыла.

Сорууларына 90,2 проценти тегерегинде адамла терк келишлгандарын, 93,1 проценти уа башхаладан ала анылаулык тапханларын айтхандыла.

билдиргенди, 1,9 процент а жууал табамлай кыалгандыла. Башха миллетни, бек байланы, бек жарылыны, тюрлю-тюрлю кёз кыарамлары болганыны, башха динни тутханланы, кесинден гитчелени, сенден акыл, кюч жаны бола да кыарысууну, тюрлю-тюрлю биригуилеге киргенлени (гогла, эмзола эм дагыда башхала)

ОТ ТОШОУ

Къыйын саусузланы Нижний Новгородха ашыргандыла

Баш кюн Чегем шахарда Ленин атлы орамдагы юйледен биринде гъа атылып отшошгени. Аны кезиунде бешуелен ачыгъанды.

Ертен тошген кезиуде анда жашагъанла барысы да юйде болгандыла. Алайгъа терк окуна от фелотючюле бола МЧС-ни психологлары жетгенди. 150 квадрат метрге жайылган отну кыаты юрешден

сора 20 сагъатха хорлагандыла. Ата-ананы эмда 3 сабийни уа Республиканы клиника больницагъа жетдиргенди.

Саулыкларына уллу хата жетгени ючюн аланы РФ-ни Саулык саклау министрствосуну Нижний Новгороддагы Травматологияны ба ортопедияны илму-излем институтуна элтирге деп оную этилгенди. Аны юсюнден буйрукуну КъМР-ни башчысы Казбек Коков КъМР-ни саулык саклау министри Рустам Калиботоха бергенди.

Алай бола медицина авиакомпанияланы бири бола тохтадырылгъан келишим бола юйюрю саулай да белгиленген клиникага талдырып амал болганды. Самолётха дер аяны Катастрофаланы медицинасыны аркесини специалистлери ашыргандыла. Нек дегенде ёпкелени ишлетген аппаратланы тохтаусуз контрольда тутарга керек эди.

Билдиргенлерине кер, сабийлени халлери бираз жарытанды. Аланы санларыны кюйгени чархларыны 20-80 проценти тутады. Аталарында бола аналарында ол 20-40 процентте дериди. Министр Рустам Калибото бола вопросу энди контрольда тутады. Ол юйюрю жууклары бола тебешип, республика кыюлдан келгенни аямзалыгын билдиргенди.

Насыпха, киши ачмагъанды Тонене эртенликде Нальчикде Шогенчук атлы орамда бара турган троллейбус жанп теберигенди. Тохтадырылгъанга кер, от тошоуну сылтау транспорту ток баргъан приёмингенди.

Салондагы адамлагъа болушлукгъа озуп барганла чабып жетгенди эмда алагъа хатаусыз чыгаргъа себеллик этгенди. Насыпха, ачыгъан болмагъанды.

От тошоуну сылтаулары тинтиле турадыла.

ТАПАССАХЛАНЫ Аминат.

УЧРЕДИТЕЛЪЕ: КЪАБАРТЫ-МАЛЪКАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИ БОЛА ПРАВИТЕЛЬСТВОСУ

<p>Баш редактор АТТАЛАНЫ Жамал</p> <p>РЕДАКЦИЯ: ТЕКУЛАНЫ Хауа (баш редактору оубунбасары) ЖАНУРАЗАНЫ Нажабет (баш редактору оубунбасары), ТОКЪЛУЛАНЫ Борце (жууалы секретары), ТРАМЛАНЫ Зуухра, МУСУКАЛАНЫ Сакнат, ТИКАЛАНЫ Фатима, УШАШАЛАНЫ Мурат.</p>	<p>ТЕЛЕФОНЫ: Редактору примышай - 42-63-01, Баш редактору оубунбасарлары - 42-38-21, 40-84-82, Жууалы секретарь - 42-66-85, Секретариат - 40-93-62, Корреспондент - 42-63-52.</p> <p>РЕДАКЦИЯНЫ БЕТОМЛЕРИ: Пешитка эм право - 42-24-02, 42-67-68, Экономика - 42-66-73, Култура - 42-66-76, Социал ишле - 42-75-82, 40-59-18, Вюртлук, туризм эм спорт - 40-39-93, 42-66-71, Окыуучуна бола байламлыкка жюртуктоу эм жазылуу - 42-37-94, Эвчю юреспондент - 42-68-72, Операторга - 40-28-49, 42-39-65.</p>	<p>Редакция авторла бола кыагыт жюртуктоу мейдин Кюч жазмагъа респондент этилмейди эм ала артка кытарылмайдыла.</p> <p>Газетде басмаганын материалла атылганы оюмла респондент оюму бола келишим болушчаны. Алайда айткылар хар зат ючюн Россей Федерацияны Басмамы юсюнде законна тийишленилген материалланы авторлары кеслери жууалыдыла.</p> <p>Редакция авторлардан 400 газет тиндиледи (машина бола жазылган 5-6 бет) кепино алынды.</p> <p>Газет Басмамы эм асламын информацияны эренилери кер кыруула жаны бола Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 2016 жылдан 19 декабрде регистрарна этилгенди.</p> <p>Регистрация номер - ПН № ТУ 07-00118. Индекс - 51532</p>	<p>Газетни басмагъа «КъМР-Мелна» ГКУ-ну комьютер службасы хазыр этгенди.</p> <p>Газет «Тетраграф» ООУ-ну типографиясыла басмаганыганды. Нальчик шахар, Ленин аты проспекти, 33</p> <p>Газетлени несирине тапырауу ючюн КъМР-ни почта сызыны федеральнай Управленийсы жууалыды.</p> <p>Телефоны: 76-01-21</p> <p>Газетлени роинишга салгу ючюн КъМР-ни «Роспечать» акционер общество жууалыды.</p> <p>Телефон: 42-69-34</p> <p>Газет кыагыткъа юч керге чыгъады - геуюрте, орта, шабат кюнесле.</p>	<p>Номерге графике кер 19.00 сагъатда кыюл салында. 20.00 сагъатда кыюл салынганды</p> <p>ГАЗЕТНИ НОМЕРИНИ ЧЫГАРГЪАНЫЛА: Курданланы Сулейман - дежуурнай редактору, Кучукуланы Сафийт, Кетечилеланы Зульфия - жууалы секретары оубунбасары, Геяяланы Валентина - (1-3-чю бет), Валдианы Феруза - (3-чю бет), Зезаланы Лида - (4-чю бет) - корреспондент.</p> <p>Тиражы 1457 экз. Заказ № 1088 Багысы 10 сомду.</p>	<p>РЕДАКЦИЯНЫ ЭМ ИЗАТЕЛЪАНЫ АДРЕСИ:</p> <p></p> <p>36000, Нальчик шахар, Ленин аты проспекти, 5</p> <p>электрон почта: elbor_50@mail.ru</p>
---	--	---	--	---	--